ಕನ್ನಡ - I

KANNADA - I

Part 2

2/2

ತರಗತಿ

STANDARD X

ಕೇರಳ ಸರಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ತಯಾರಿಸಿದವರು

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಮಿತಿ (SCERT) ಕೇರಳ

2019

NT-643-1-Kannada-10-AT-VOL.2

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಜನಗಣ ಮನ ಅಧಿನಾಯಕ ಜಯಹೇ
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ
ಪಂಜಾಬ ಸಿಂಧು ಗುಜರಾತ ಮರಾಠಾ
ದ್ರಾವಿಡ ಉತ್ಕಲ ವಂಗ
ವಿಂಧ್ಯ ಹಿಮಾಚಲ ಯಮುನಾ ಗಂಗಾ
ಉಚ್ಛಲ ಜಲಧಿತರಂಗ
ತವಶುಭ ನಾಮೇ ಜಾಗೇ
ತವಶುಭ ಆಶಿಷ ಮಾಗೇ
ಗಾಹೇ ತವ ಜಯ ಗಾಥಾ
ಜನಗಣ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಜಯಹೇ
ಭಾರತ ಭಾಗ್ಯ ವಿಧಾತಾ
ಜಯಹೇ ಜಯಹೇ ಜಯಹೇ
ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಜಯಹೇ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಭಾರತವು ನನ್ನ ದೇಶ. ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಸಹೋದರ, ಸಹೋದರಿಯರು.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಸಂಪನ್ನ ಹಾಗೂ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಂಪರೆಗೆ ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಮತ್ತು ನನ್ನ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಆನಂದವಿದೆ.

Prepared by :

State Council of Educational Research and Training (SCERT)
Poojappura, Thiruvananthapuram 695012, Kerala
Website : www.scertkerala.gov.in
e-mail : scertkerala@asianetindia.com
Phone : 0471 - 2341883, Fax : 0471 - 2341869
Printed at : KBPS, Kakkanad, Kochi-30

ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳೇ,

ಜ್ಞಾನವೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸಾಗರ. ಅದು ಆಳವಾದುದು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಮೊಗೆದಷ್ಟು ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ. ಬದುಕನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪರಿಕರಗಳೆಲ್ಲ ಇವೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬದುಕು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸ್ವಂತ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ರೂಪುನೀಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಇದೆ. ಅಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವವರು, ಸಾಗಬೇಕಾದವರು ನೀವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಸಾಗರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಆಯ್ಕೆ ನಿಮ್ಮದು.

ಭಾಷಾಜ್ಞಾನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಅದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಷ್ಟೂ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ.

ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ, ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಸಾಗುವುದಕ್ಕೆ, ಯೋಗ್ಯವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೊಸಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕನ್ನಡಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆಯ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಾ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಾಗುವಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ನಿಮಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕ,

ಡಾ. ಜೆ. ಪ್ರಸಾದ್
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಎಸ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ., ಕೇರಳ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ

ಭಾಗ IV ಕ

ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

51ಕ. ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು – ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೌರನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

(ಕ) ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು, ಅದರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು;

(ಖ) ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಉದಾತ್ತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದು.

(ಗ) ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು, ಏಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು.

(ಘ) ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಕರೆ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.

(ಙ) ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಅತೀತವಾಗಿ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟುಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು.

(ಚ) ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾಪಾಡುವುದು.

(ಛ) ಅರಣ್ಯಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸುವುದು.

(ಜ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಮಾನವೀಯತೆ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

(ಝ) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು.

(ಞ) ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದು.

(ಟ) ಆರರಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಡುವಿನ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೋ, ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೋ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಹೆತ್ತವರೋ ರಕ್ಷಕರೋ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಘಟಕ 4. ಹೊಸಚಿಗುರು, ಹಳೆಬೇರು 87-109

- ಶಬ್ದವೇ ಇಲ್ಲದ ಕವಿತೆ .... ಅಂಕಣ ಬರಹ .... ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ
- ಮುಳ್ಳಿಡಿದ ಮರನೇರಿದಂತಾದುದು....... ನಡುಗನ್ನಡಕಾವ್ಯ.. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ
- ಕಾಲಪುರುಷನ ಲೀಲೆ .... ಪ್ರಸಂಗಸಾಹಿತ್ಯ .... ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ

ಘಟಕ 5. ಕರುಣೆಯ ಬೆಳಕು 110-132

- ಮೂಸಜ್ಜ .... ಕತೆ .... ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ
- ಎಂದು ಕೊನೆ .... ಕವನ .... ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ
- ಕಾಯ್ದ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆಸುಡದು .... ಹಳೆಗನ್ನಡಕಾವ್ಯ ... ಪಂಪ

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು

ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳೇ,

ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾಗಿರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ನಿಮ್ಮ ಭಾಗವಿಸುವಿಕೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂಬಿವುಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಈಗ ಒಂದು ಆಯೋಗವು ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. 'ಕೇರಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಸಂರಕ್ಷಣ ಆಯೋಗ' ಎಂದು ಅದರ ಹೆಸರು. ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದು ನೋಡೋಣ.

- ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.
- ಜೀವ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ.
- ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ವಿಕಾಸದ ಹಕ್ಕು.
- ಜಾತಿ, ಮತ, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವ ಮತ್ತು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಕ್ಕು.
- ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲೂ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಪಡೆಯಲೂ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.
- ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕತನದಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ.
- ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಹಕ್ಕು.
- ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ.
- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬದುಕುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.
- ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.
- ಉಚಿತ ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು.
- ಕಲಿಯಲೂ ಆಟವಾಡಲೂ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.
- ಪ್ರೀತಿ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು.

ನಿಮ್ಮ ಕೆಲವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

- ಶಾಲೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾನಿ ಮಾಡದೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಪಾಲಿಸುವುದು.
- ಶಾಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು, ಹೆತ್ತವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಹಪಾಠಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು.
- ಜಾತಿ, ಮತ, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಇತರರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗುವುದು.

ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ

ಕೇರಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಸಂರಕ್ಷಣ ಆಯೋಗ

'ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್, ಟಿ.ಸಿ. 14/2036, ವಾನ್‌ರೋಸ್ ಜಂಕ್ಷನ್, ತಿರುವನಂತಪುರ – 34

ಫೋನ್ : 0471–2326603

E-mail : childrightscpcr@kerala.gov.in, rtecpcr@kerala.gov.in
website : www.kescpcr.kerala.gov.in.

ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ : 1098, ಅಪರಾಧ ನಿಯಂತ್ರಣ : 1090, ನಿರ್ಭಯ : 1800 425 1400
ಕೇರಳ ಪೋಲೀಸ್ ಸಹಾಯವಾಣಿ : 0471 - 3243000/44000/45000

online R.T. E Monitoring: www.nireekshana.org.in

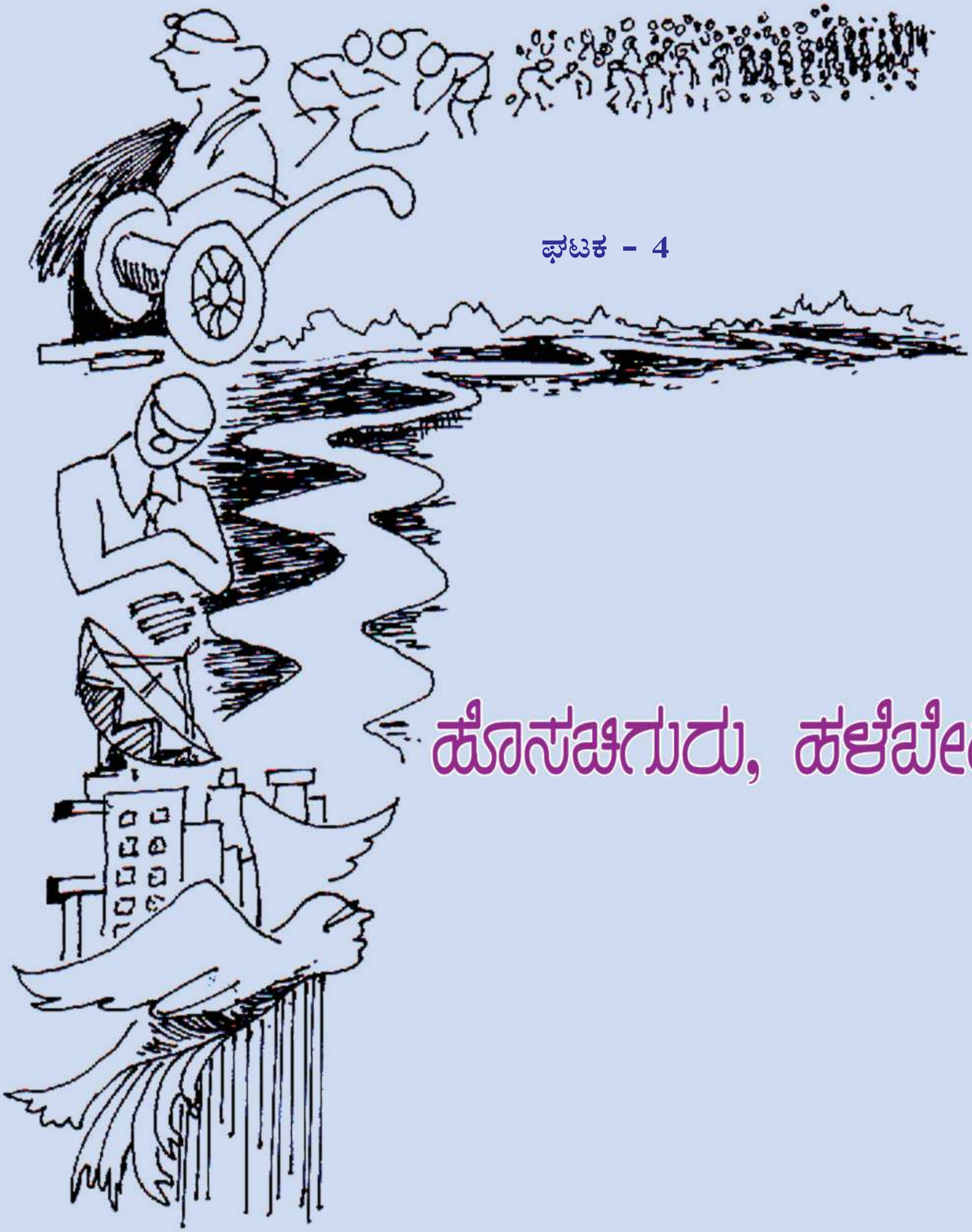

ಘಟಕ - 4

ಹೊಸಚಿಗುರು, ಹಳೆಬೇರು

– ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.

ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಹಳೆಬೇರು ಕೂಡಿರಲು ಮರ ಸೊಬಗು ।
ಹೊಸಯುಕ್ತಿ ಹಳೆತತ್ವದೊಡಗೂಡೆ ಧರ್ಮ ॥
ಋಷಿವಾಕ್ಯದೊಡನೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲೆ ಮೇಳವಿಸೆ ।
ಜಸವು ಜನಜೀವನಕೆ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ ॥

ಈ ಮುಕ್ತಕವು ನೀಡುವ ಸಂದೇಶವೇನು?

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ಶಬ್ದವೇ ಇಲ್ಲದ ಕವಿತೆ

– ಡಾ. ಎಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ

ತೊಟ್ಟೀಲಾ ಹೊತ್ಕೊಂಡು ತೌರ್ಬಣ್ಣ ಉಟ್ಕೊಂಡು
ಅಪ್ಪಾ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮೇ ಹೊಡಕೊಂಡು। ತಂಗ್ಯವ್ವ
ತಿಟ್ ಹತ್ತಿ ತಿರುಗೀ ನೋಡ್ಯಾಳ॥

ಗರತಿಯ ಹಣೆ ಮೇಲಿನ ಮಂಗಲಪ್ರದವಾದ ಮೂರೆಳೆ ವಿಭೂತಿಪಟ್ಟೆಯಂತಿರುವ ಈ ಜಾನಪದ ತ್ರಿಪದಿಯನ್ನು ಓದದವರು ಯಾರು? ತನ್ನ ಬಾಣಂತನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತೌರಿನಿಂದ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಚಿತ್ರವಿದು. ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಕೂಸಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮಗುವಿನ ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ ಎಮ್ಮೆ ಅವಳ ಮುಂದೆ. ತವರಿನವರು ಉಡಿಯಕ್ಕಿಯಿಕ್ಕಿ, ಉಡಿಸಿದ ಹೊಸ ಸೀರೆ (ಅದರ ಬಣ್ಣ ಹಸಿರೇ ಇರಬಹುದು) ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗಂಡನ ಮನೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಈ ತಂಗ್ಯವ್ವ ತಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ್ದು ಯಾಕೆ? ಆ ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡವನ್ನೇರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಇಳುಕಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಇಳುಕಲ ದಾರಿ ಹಿಡಿದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತವರೂರು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಲಾರದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಅಕ್ಕರೆಯ ಅವ್ವ, ಅಪ್ಪ, ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು, ತಂಗಿಯರು ನೆಲೆಸಿರುವ ತವರೂರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ತಿರುಗಿ ತವರಿಗೆ ಬರುವುದು ಯಾವಾಗಲೋ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಆತಂಕ. ತಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತನ್ನ ತವರೂರಿನತ್ತ

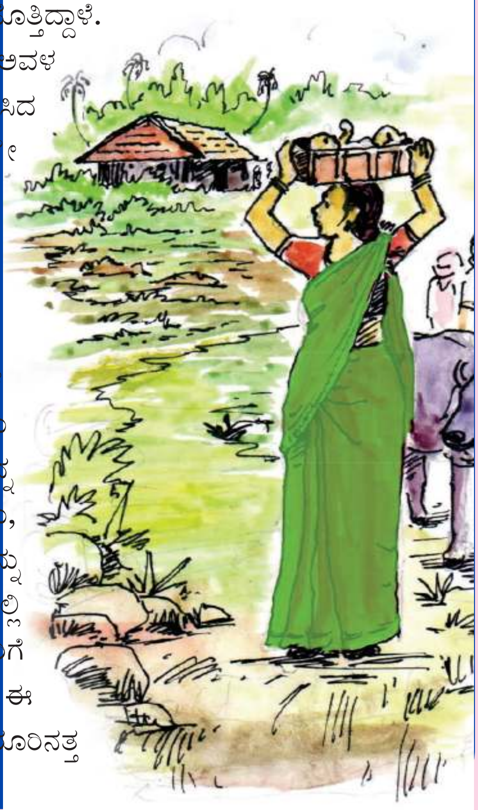

NT-643-2-Kannada-10-AT-VOL.2

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

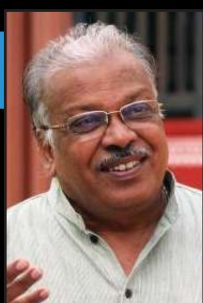

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ **ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ** ಯವರು ೧೯೪೪ ಜೂನ್ ೨೩ರಂದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊದಿಗ್ಗೆರೆ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆಯವರ ಹೆಸರು ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ತಾಯಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊದಿಗ್ಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಬಳಿಕ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೈಂಟ್ ಜೋಸೆಫ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೦ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

ಹಕ್ಕಿಸಾಲು, ಪತಿವ್ರತೆ, ಬಾಗಿಲು ಬಡಿವ ಜನ, ಮೊಖ್ತಾ, ಕ್ರಿಯಾಪರ್ವ, ಒಣಮರದ ಗಿಳಿಗಳು ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕವನಸಂಕಲನಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರು ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಸಾಹಿತ್ಯವಿಮರ್ಶೆ, ಶಿಶುಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಥನಕವನಗಳು ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಡಾ। ಡಿ.ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೇಂದ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಬಾಲಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಇವರು ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

'ಶಬ್ದವೇ ಇಲ್ಲದ ಕವಿತೆ' ಎಂಬ ಈ ಬರಹವನ್ನು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾದ 'ಈ ಮುಖೇನ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಬಾಣಂತನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತವರಿನಿಂದ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ತಿಟ್ಟತ್ತಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ್ದು ಯಾಕೆ?
2. ತಿಟ್ಟತ್ತಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಮಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರಬಹುದಾದ ಭಾವನೆಗಳೇನು?
3. 'ರೈಲ್ವೇ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಬಂದಿರುವ ತಾಯಿಯ ಕಳಕಳಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ?

ಲಘು ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ

- "ತಾಯಿ-ಅವಳ ಮಗಳು - ಅವಳ ಮಗು-ಇದೊಂದು ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಕರುಳಬಳ್ಳಿಯ ಸರಪಳಿ. ಯಾವ ನಾಗರಿಕತೆಯೂ ಎಂಥ ಮಾಂತ್ರಿಕತೆಯೂ ಈ ಚೆಲುವನ್ನು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವಸ್ಪಂದನವನ್ನು ಮಸುಳಿಸಲಾರದು" ಲೇಖಕರ ಈ ಮಾತಿನ ಬಗೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಲಘು ಲೇಖನ ಬರೆಯಿರಿ.

- **ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ**

  ತವರೂರ ಮನೆ ನೋಡ ಬಂದೆ
  ತಾಯ ನೆನಪಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರ ತಂದೆ
  ಹತ್ತು ಹದಿನಾರು ವರುಷಗಳಿಂದೆ
  ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದೆ
  ಮುತ್ತಿನಂತೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆದೆ
  ಅದು ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಕಾಣದಾಗಿದೆ......

  - ಜನಪದ ಗೀತೆಯೊಂದರ ಈ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತವರಿನ ಕುರಿತಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕೊಡಿರಿ

- ಈ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿರಿ. ಆ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ನೀಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನೀಡಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಶಿಷ್ಟರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿರಿ

- ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ತ್ರಿಪದಿಯನ್ನು ಶಿಷ್ಟರೂಪಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ತೊಟ್ಟೀಲಾ ಹೊತ್ಕೊಂಡು ತೌರ್‌ಬಣ್ಣ ಉಟ್ಕೊಂಡು
ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮೀ ಹೊಡಕೊಂಡು । ತಂಗ್ಯವ್ವ
ತಿಟ್‌ಹತ್ತಿ ತಿರುಗೀ ನೋಡ್ಯಾಳ॥

ಸಂಚಿಕೆ ತಯಾರಿಸಿರಿ

- ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ-ಮಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಭಾವಗೀತೆಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿರಿ.

ಮುಳ್ಳಿಡಿದ ಮರನೇರಿದಂತಾದುದು

– ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ

ಕಥಾಸಂದರ್ಭ :

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೌರವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ಜಯಗಳಿಸಿದರೂ ಧರ್ಮರಾಯನು ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಸಾಯಿಸಿದೆನಲ್ಲಾ ಎಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಬಂಧುಹತ್ಯಾ ದೋಷನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಭದ್ರಾವತಿಯ ರಾಜನಾದ ಯೌವನಾಶ್ವನಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದು ಪೂಜಿಸಿ ದೇಶಪರ್ಯಟನೆಗೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನನು ಅದರ ಬೆಂಗಾವಲಿಗಾಗಿ ಸೇನಾ ಸಹಿತ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಶ್ವವು ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ನಗರದ ನೀಲಧ್ವಜನಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಕುದುರೆಯು ಒಂದು ಯೋಜನದಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿದ್ದ ಭಾರೀ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿ ಆನಂದಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೇರಲು ತವಕದಿಂದ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದೇ ತಡ, ಅದರ ಗೊರಸುಗಳು ಆ ಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಬಲವಂತದಿಂದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯ ಕಾಲುಗಳು ಶಿಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡ ಭಟರು ವಿಷಯವನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಚಿಂತಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಯಾವುದೋ ಮುನಿಯ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮವಿದೆಯೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಭಟರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಸೌಭರಿ ಮುನಿಯ ಇರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮುನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಶಿಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮುನಿಯು ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ, "ನೀನು ಈಗಲೂ ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವವನೂ ಕಾಯುವವನೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನೆ. ಆತನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದರೆ, ಕುದುರೆ ಬಂಡೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ." ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಮಹಾಬಂಡೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಮುನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಸೌಭರಿ ಮುನಿಯು ಬಂಡೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಚಂಡಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

[redacted]

ಪೊದ್ದಲೀಯೆಂ ಶುದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳನೊಂದುಮಂ
ತದ್ದಿನಕೆ ಮರುದಿವಸದೊಳ್ ಪೇಳ್ದುಬಹೆನಪಾತ್ರಂಗೆಂದೊಡಿಂತೆಂದಳು ॥ ೪ ॥

[redacted]

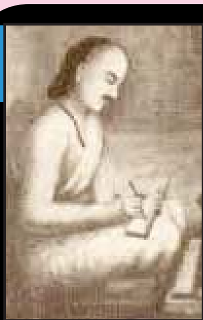

ಕವಿಪರಿಚಯ

೧೬ನೇ ಶತಮಾನದ ಕವಿ **ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ**ನು ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪ್ರಿಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನು. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೂರಿನ ದೇವನೂರು ಇವನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಸಭಾರತದ ಪಾಂಡವಾಶ್ವಮೇಧದ ಕಥೆಯನ್ನು ಜೈಮಿನಿ ಮುನಿಯು ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು ಈ ಕಥೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಆಕರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಮಾಯಣದ ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಉಪಕತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವನ್ನು ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ, ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ, ರಮ್ಯವರ್ಣನೆ ಮುಂತಾದವು ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಯ ಮನೋಹರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನಿಗೆ 'ಕರ್ಣಾಟ ಕವಿಚೂತವನ ಚೈತ್ರ', 'ಉಪಮಾಲೋಲ', 'ನಾದಲೋಲ' ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳು ಸಂದಿವೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಹತ್ತನೇ ಸಂಧಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಚಂಡಿಯ ಕಥೆಯು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ಪದವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಂಧಿಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

- ತಿಳಿದನಖಿಳ
- ವಧುವಾದಳಾತಂಗೆ
- ಜಪಾನುಷ್ಠಾನ
- ಪೂಜೆಗಳಿಗಾಲಸ್ಯಮಂ
- ಪರಿಚರ್ಯೆಗನುಕೂಲೆಯಾಗಿರ್ದು
- ನೀನೆಂದೊಡಿಂತೆಂದಳು
- ಕೇಳ್ವಳೆಂದೆಣಿಕೆಗೊಳ್ಳದಿರ್
- ಮರನೇರಿದಂತಾದುದಿಹಪರಕಿದೊಳ್ಳಿತಾದಪುದೆ
- ತಪೋಹಾನಿಯೆಂದಳ್ಳೆಯೊಳ್
- ಇಂತಿರುತಿರಲ್ಕೆ
- ಕೌಂಡಿನ್ಯನೆಂಬೊರ್ವ
- ಚಿಂತೆವೆತ್ತಿರಲವನಿದೇನೆಂದು
- ಬೆಸಗೊಂಡೊಡವಳ
- ಪೇಳ್ದೊಡವನಿದಕೆ
- ಮಾಡಲಾದಪುದೆಂದು
- ಯಾತ್ರೆಗೈದಿದನಿತ್ತಲು
- ಕದ್ದುತಹೆನಧಮ
- ಪೇಳ್ದುಬಹೆನಪಾತ್ರಂಗೆಂದೊಡಿಂತೆಂದಳು
- ಪೈತೃಕವನುತ್ತಮದ
- ಬಹೆನಾಲಯವನತಿಶುದ್ಧವಾದ
- ಕೂಡೆನಳ್ತಿಯಿಂದ
- ಸತ್ಪಾತ್ರದವನಿಯಮರರ್ಗೆನಲ್
- ಚಂಡಿಗವನಿಂತೆಂದನು
- ಬಿಡುವೆನರ್ಚನೆಯೊಳಾದರಿಸೆನಾಂ
- ಪೂಜೆಗೈಸದಿರೆನಿಂದೊಲ್ಲೆನೆಂದೊಕ್ಕಣಿಸಿದಿನಿತನೆಲ್ಲಮಂ
- ನಲವಿಂದೊದವಿಸಿದಳಖಿಳ
- ಕಂಡನೀತೆರನನುದ್ದಾಲಕಂ
- ಹಾಯ್ಕೆಂದೊಡುದ್ದಂಡದಿಂದೆತ್ತಿ
- ನಿನ್ನೊಳಧ್ವರಹಯಮಂ
- ಸಂನ್ಯಾಸಕವನತ್ತಲವನಿಯೊಳ್

ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಶಯವಿರುವ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಆಯ್ದು ಬರೆಯಿರಿ.

1 ಅರ್ಜುನನೇ ಕೇಳು, ಹಿಂದೆ ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು.

2 ಆತನು ‘ಚಂಡಿ’ ಎಂಬಾಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು.

3 ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಜಪಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ಉದಾಸೀನ ಮಾಡದೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.

4 ಕೌಂಡಿನ್ಯನೆಂಬ ಮುನಿ ಉದ್ದಾಲಕನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

5 ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಉದ್ದಾಲಕನು ಮರೆಮಾಚದೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

6 ನಾಳೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ನನ್ನ ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನಾಡಿದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

7 ಈ ದಿನ ಆಗದು ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ಬಿಡೆನು.

8 ನೀನು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಹೋಗು.

9 ಉದ್ದಾಲಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆ ಹುಟ್ಟಿತು.

10 ಮುಂದೆ ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆಯು ನಿನ್ನನ್ನೇರಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಾಗ ಅರ್ಜುನನು ಬಿಡಿಸುವನು. ಆಗ ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷ.

11 ಉದ್ದಾಲಕನು ಸನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಚಂಡಿಯು ಶಿಲೆಯಾದಳು.

ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಕಥೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿರಿ.

ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಉದ್ದಾಲಕನು ಚಂಡಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟುದು ಸರಿಯೇ? ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಂಭಾಷಣೆ ಬರೆದು ಅಭಿನಯಿಸಿರಿ

- ಚಂಡಿ ಹಾಗೂ ಉದ್ದಾಲಕರೊಳಗೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿರಿ.

ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ

- ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಪಾತ್ರದ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದ್ಯದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಎಳ್ಳನಿತು ನಿನ್ನಮಾತಂ ಕೇಳ್ವಳೆಂದೆಣಿಕೆ
ಗೊಳ್ಳದಿರ್ ಪರಿಚರ್ಯೆ ಮನೆವಾರ್ತೆಯೆಂದೆಂಬ
ತಳ್ಳಿಯವಳಲ್ಲ ನೀನೆಂದುದಂ ಮಾಡೆನೆಂದಾ ಚಂಡಿ ಚಂಡಿಗೊಳಲು
ಮುಳ್ಳಿಡಿದ ಮರನೇರಿದಂತಾದುದಿಹಪರಕಿ
ದೊಳ್ಳಿತಾದಪುದೆ ಬಂದುದು ತಪೋಹಾನಿಯೆಂ
ದಳ್ಳೆಯೊಳ್ ಕೋಲ್ಗೊಂಡ ತೆರದೊಳುದ್ದಾಲಕಂ ಚಿಂತಿಪಂ ಪ್ರತಿದಿನದೊಳು

ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಆಲಿಸರ್ಜುನ ಮುನ್ನ ವಿಪ್ರನುಂಟೋರ್ವನು
ದ್ದಾಲಕಾಖ್ಯಂ ತಿಳಿದನಖಿಳ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ
ಮೇಲೆ ವೈವಾಹದೊಳ್ ವಧುವಾದಳಾತಂಗೆ ಚಂಡಿಯೆಂಬಾಕೆ ಬಳಿಕ

ಕಾಲಕಾಲದ ಜಪಾನುಷ್ಠಾನ ಪೂಜೆಗಳಿ
ಗಾಲಸ್ಯಮಂ ಮಾಡದೆನ್ನ ಪರಿಚರ್ಯೆಗನು
ಕೂಲೆಯಾಗಿರ್ದು ಮನೆವಾರ್ತೆಯಂ ಸಾಗಿಪುದು ನೀನೆಂದೊಡಿಂತೆಂದಳು

ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ

- ಅಲಂಕಾರಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅಲಂಕಾರವಿರುವ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಲಂಕಾರದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ವಾಚನ ಪ್ರವಚನ

- ಕಾವ್ಯಭಾಗದ ವಾಚನ-ಪ್ರವಚನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿರಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡಹಲು ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಾಠಭಾಗದ ಆಧಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಕಾಲಪುರುಷನ ಲೀಲೆ

– ಸಿದ್ದಕಟ್ಟೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ

ಸಂದರ್ಭ :

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಕೊನೆಯ ಘಟ್ಟ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಕೌರವರ ನಾಶವಾಯಿತು. ಪಾಂಡವರು ಬಂಧುಹತ್ಯಾ ದೋಷಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಂಡವರನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿಗಳು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿದ ಕೃಷ್ಣ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದ ಯಾದವರು ಪಾನಮತ್ತರಾಗಿ ಸಾಂಬನೆಂಬವನಿಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ವೇಷ ತೊಡಿಸಿ ಮುನಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಮುನಿಗಳು "ಈ ಹೆಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಒನಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹೆರುವಂತಾಗಲಿ. ಅದೇ ನಿಮ್ಮ ಕುಲದ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಲಿ" ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ದುಃಖಿತರಾದ ಯಾದವರು ಉದ್ಧವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಪ್ರಭಾಸ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಸಾಂಬನು ಪ್ರಸವಿಸಿದ ಒನಕೆಯನ್ನು ಬಂಡೆಗೆ ತೇದು ಪುಡಿಮಾಡಿ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಮುಂದೆ ಜೊಂಡುಹುಲ್ಲಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಮಲು ಸೇವಿಸಿದ ಯಾದವರು ಆ ಜೊಂಡು ಹುಲ್ಲನ್ನೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಯಾದವರ ನಾಯಕನಾದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ....

॥ ರಾಗ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ, ತ್ರಿವುಡೆ ತಾಳ ॥

ನೋಡು ಸೋದರ ನಮ್ಮವರು ಕಾ। ದಾಡಿ ಮಡಿದಿಹ ಹೆಣನ ರಾಶಿಯ । ನೋಡಿ ಸಹಿಸುವುದೆಂತು ನಾಟಕ । ವಾಡಬೇಡ ॥ ೧ ॥ ಕಾಲಪುರುಷನ ಕೈಯ ಸೂತ್ರದ । ಲೀಲೆಯಿದು ನಾವೆಲ್ಲ ನಾಟಕ । ದಾಳುಗಳು ಯದುಜಾಲದಂತ್ಯದ । ಕಾಲ ಬಂತು ॥ ೨ ॥ ಪರಮ ಪುರುಷನೆ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯದ । ನೆರವಿಗಾನೈತಂದೆ ವಾರುಣಿ । ಸುರೆಯ ಕುಡಿಯಲು ತಡೆಯದೇತಕೆ । ಬರಿದೆ ಉಳಿದೆ ॥ ೩ ॥ ಸೃಷ್ಟಿ ನಿಯಮವೆ ಹೀಗೆ ಲೋಕದಿ । ದುಷ್ಟ ಶಿಷ್ಟರು ಬೇಕುಯೆನ್ನೊಡ । ಹುಟ್ಟಿದಾಟವು ಸಾಕು ಪೇಳುವೆ । ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿನಗೆ ॥ ೪ ॥

[redacted]

॥ ಭಾಮಿನಿ ॥

ನರರ ನೋವನು ಕಳೆದು ನಗುವನು । ತರುವ ಕರುಣಾಕರನಿಗೇರಿತು । ಚರಣದುಂಗುಟದಿಂದ ಶಿರಪರಿಯಂತ ವೇದನೆಯು ॥ ಮರುಗಿದನು ಹರಿ ನೋವ ಸಹಿಸದೆ । ಕರೆದನಮ್ಮಾಯೆನುತಲಾರ್ತರ । ಪೊರೆವನಿಂಗಿನಿತಾಗೆ ಮಿಕ್ಕಿನ ನರರ ಪಾಡೇನು । ೧ ॥

॥ ರಾಗ ಸಾಂಗತ್ಯ, ರೂಪಕ ತಾಳ ॥

ಕರುಳಿನ ಕರೆಯಿಂತೆಚ್ಚರಿಸೆ ಯಶೋದೆಯು । ಕರುವಿನಂಬಾ ರವ ಕೇಳಿ ॥ ನೊರೆವಾಲನುಣಿಸಲೋಡುತ ಬಹ ಕಪಿಲೆಯ । ತೆರನೋಡಿ ಬಂದಳಾಯೆಡೆಗೆ ॥ ೧ ॥ ಮಗನೆಯೇನಾಯ್ತಯ್ಯೊ ಸಿರಿಪಾದದಲಿ ನೆತ್ತ । ರುಗಿಯುತಲಿದೆ ಕಾಣಲಾರೆ ॥ ನಗು ಸೂಸುತಿಹ ನಿನ್ನ ಚೆಲುಮೊಗ ಕಂದಿದ । ಬಗೆಯೇನು ಯಾರಿಂದಲಾಯ್ತು ॥ ೨ ॥ ತಾಯೆ ನಿನ್ನಯ ಕೈಯ ಹಾಲು ಬೆಣ್ಣೆಗಳುಂಡು । ಆಯಿತು ಕಾಲವಿನ್ನೆಷ್ಟೋ ॥ ತೋಯಜದಳವಿಟ್ಟು ಪೂಜೆಗೈದಿಹನೋರ್ವ । ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ನೋಯಬೇಡ ॥ ೩ ॥ ಸಟೆಯಾಡಿ ಜನನಿಯ ಗೋಳುಗುಟ್ಟಿಪೆ ಯಾಕೆ । ದಿಟವಾಗಿ ಪೇಳು ಪೇಳೆನುತ ॥ ಹಠವಿಡಿದಾ ಮಾತೆ ಕೇಳೆ ಗೋವಿಂದನು । ನಟನೆಯನುಳಿದೆಂದ ನಿಜವ ॥ ೪ ॥

॥ ಭಾಮಿನಿ ॥

ಮಣ್ಣ ಮೆದ್ದನು ಕೃಷ್ಣನೆನುತಲಿ । ಅಣ್ಣ ಚಾಡಿಯ ಪೇಳೆ ಕೋಪದಿ । ಎನ್ನ ಬಡಿಯಲು ಬಾಯ ತೆರೆಯುತ ತೋರ್ದೆ ಕೌತುಕವ ॥ ಇನ್ನು ನೀ ಸ್ಮರಣೆಯ ತಳೆವುದು । ಮುನ್ನಿನಂದವಿದಲ್ಲ ನೋಡೀ । ಗೆನ್ನ ಒಳತೋಟಗಳನೆನುತಲಿ ಹರಿಯು ಬಾಯ್ದೆರೆದ ॥ ೧ ॥ (ಹರಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಯಾದವಾವಸಾನದ ದೃಶ್ಯವು ಯಶೋದೆಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ) ಘೋರ ಭೀಕರ ದೃಶ್ಯ ಕಾಣುತ । ಚೀರಿದಳು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ಭಯದಲಿ । ವಾರಿಜಾಸನ ಪಿತನು ಸಂತೈಸಿದನು ಮಾತೆಯನು ॥ ತೋರಿದುದು ವೈಫಲ್ಯವಿದಕಿ । ನ್ನಾರು ಹೊಣೆಯೆಲೆ ತಾಯೆ ಕಳಚುವೆ । ನೀ ರಸೆಯ ಬಂಧುಗಳನೆನಲವಗೆಂದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥

* * * * * * *

(ಇತ್ತ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾರದರು ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಂತ್ಯಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿತೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೂಡಲೇ ಉಟ್ಟುಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ನಾರದರು ಗುಟ್ಟಾಗಿ 'ನೀನು ಕೃಷ್ಣನ ಮೈಮುಟ್ಟಬೇಡ ದೂರವಿರುವುದು ನಿನಗೆ ಉತ್ತಮ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾರದರ ಮಾತಿಗೊಪ್ಪಿದ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಕಂಡ ಕೃಷ್ಣನು.............)

NT-643-4-Kannada-10-AT-VOL.2

[redacted]

ಕವಿಪರಿಚಯ

ಖ್ಯಾತ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರೂ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತರೂ ಆಗಿರುವ **ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ**ಯವರು ೨೦-೦೭-೧೯೫೭ರಂದು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಅಜ್ಜಿಬೆಟ್ಟು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕೊರಗ ಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ರೇವತಿ ದಂಪತಿಯ ಪುತ್ರರಾದ ಇವರು ಅಜ್ಜಿಬೆಟ್ಟು ಮತ್ತು ವೇಣೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರು. ಅನಂತರ ಉಜಿರೆಯಲ್ಲಿ ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಇವರು ಕಟೀಲು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕದ್ರಿ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚಾಣಕ್ಯತಂತ್ರ, ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ, ಬೊಳ್ಳಿದಂಡಿಗೆ, ಗರುಡರೇಖೆ, ರತ್ನರಾಧಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತುಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ವಿಷಮ ಸಮರಂಗ' ಎಂಬ ಅವರ ಪ್ರಸಂಗ ನೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.

ಮುಂಬೈಯ ಬಂಟರ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ವಕೀಲರ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಲಿಕರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಇವರು ಸನ್ಮಾನಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಬೈಯ ಅಜೆಕಾರು ಕಲಾ ಯಕ್ಷರಕ್ಷಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಇವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

'ವಿಷಮ ಸಮರಂಗ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗವಾದ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಂಧಾಮ'ದಿಂದ 'ಕಾಲಪುರುಷನ ಲೀಲೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶದೀಕರಣ

[redacted]

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪಾಠಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಯದ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಓದಿರಿ.

[redacted]

ಅರ್ಥ ಹೇಳಿರಿ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು 'ಅರ್ಥಹೇಳುವುದು' ಎನ್ನುತ್ತೇವಲ್ಲವೆ? ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿರಿ.

ಉದಾ : ಚರಣಾಬ್ಜದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿ.... ಘಾತಿಸಿದೆನು

ಅಯ್ಯೋ ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೊದಗಿತು! ಈ ವರೆಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಬದುಕುತ್ತಾ ಇದ್ದವನು. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೊಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮ ಇರುವನೆಂದು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಮಪಾವನವಾದ ದೇವನದಿ ಗಂಗೆಯೇ ಮೂಡಿಬಂದ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಾಣ ಎಸೆದೆನಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದ ಪಾದಕ್ಕೆ ಗಾಯ ಮಾಡಿ ಮಹಾಪಾತಕಿಯಾಗಿ ಹೋದೆನಲ್ಲ. ಈ ಪಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೊರಳಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ಗತಿ ..... ಶಿವನೇ....

1. ಅನಕ ನಿಜಮನದೊಳಗೆ.... ತರುಮೂಲದಲಿ ಕುಳಿತ

2. ನೆತ್ತರುಗಿದುದು ಚರಣದಲಿ..... ಘಾಸಿವಡೆದಿಹ ಚರಣಕಮಲವನು

3. ಎಲೆ ಧನಂಜಯ................ ಸಲಿಲ ನೀಡೆನಲು.

ಕತೆ ಬರೆಯಿರಿ

- 'ಕಾಲಪುರುಷನ ಲೀಲೆ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕತೆಯನ್ನು ಚುಟುಕಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ

- ಪಾಠದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ'ನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿರಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ

- ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಯು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ತಾಳಮದ್ದಳೆ ನಡೆಸಿರಿ

- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ 'ಕಾಲಪುರುಷನ ಲೀಲೆ' ತಾಳಮದ್ದಳೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿರಿ.

ವಾಕ್ಯ ರಚಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದವನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸವಾಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ. ಆ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಂತವಾಕ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

ತಂದೆಯ ವಚನಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸೀತೆಯ ಜೊತೆಗೂಡಿ ನಾರುಡುಗೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟು ಕಾನನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಗಿಡಮರಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಅರಣ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಾ ತಂಗಾಳಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಮುಂದೆಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರು. ಥಕ್ಕನೆ ಎದುರಾದ ದಟ್ಟಡವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಹುಲಿಸಿಂಹಗಳ ಘರ್ಜನೆಗೆ ಹೆದರದೆ ಮುಂದುವರಿದರು.

ಕತೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ

ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ‘ತ್ರೇತೆಯೊಳಾನು ಬೇಡವೃತ್ತಿಯೊಳಿಂದ್ರ ನಂದನನ ಕೊಂದಿರುವೆನದಕಿದುವೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ’ ಹಾಗೂ ‘ಸುರನದಿಯುದಿಸಿದ ಪರಮ ಪಾವನ ಪಾದ’ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಕತೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಘಟಕ - 5

ಕರುಣೆಯ ಬೆಳಕು

ದಾನ

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದ ಒಬ್ಬರು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿದ್ದರು. ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರ ಮನೆಯವರಿಗೇ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಅವರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರಿದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಪತ್ನಿಗೆ ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ. ಮನೆವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಸ್ವತಃ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಮನೆ ಮಂದಿಗೆ ಬಡಿಸಿ ಆ ಬಳಿಕ ತಾನು ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಧತಿಯೆಂದರೆ ತನ್ನ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೇನು ಬೇಕೋ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅನಂತರ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದು ಬೇರೆ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬರುವರು. ಅವರು ಪ್ರತಿದಿನ ಊಟ ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಇವರು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಾದವಿವಾದಗಳು ನಡೆದುವು. "ಮೊದಲೇ ನೀನು ತಿನ್ನುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇಕೆ ದಾನ? ಇನ್ನೂ ಅಡುಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿ? ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತೇವಲ್ಲ; ನಿನಗೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಹೇಳು ಅದಕ್ಕೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಯಜಮಾನರು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು. "ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ನನ್ನದಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಆದರೆ ನನಗಾಗಿ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ನಾನು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದು. ನಾನು ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ನನ್ನ ದಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೇ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ".

ಎಂಥ ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವ ಇದು! ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ದಾನವಲ್ಲ, ತನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದರೆ ಅದು ದಾನ!

- ಈ ಲೇಖನದ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ಬರೆದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರಿ.

ಮೂಸಜ್ಜ

– ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ

“ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬಾರದು, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವುದು?”

ಮನೆಯಿಂದ ಮಸೀದಿಗಿರುವುದು ಒಂದು ಫರ್ಲಾಂಗ್ ದಾರಿ. ಬಾಂಗ್ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗದಿರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅದು ಸಾಧ್ಯವೆ ನನ್ನಿಂದ? ತಾನು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು. ಈ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇರುವ ತನಕ ಯಾರು ತಡೆದರೂ ಹೋಗುವುದೇ....

ಮೂಸಜ್ಜ ಲುಂಗಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರೆ, ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಗಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಇಣುಕಿದರು. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಪಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು ನಾಯಿ. ಅವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಅದು ಒಮ್ಮೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಬಾಲ ಆಡಿಸಿತು. ತಲೆ ಕೊಡವಿ, ಕಿವಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪಟಪಟ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿತು. ಮಸೀದಿಯಿಂದ ಬಾಂಗ್ ಮೊಳಗಿತು. ಮೂಸಜ್ಜ ತಲೆಗೆ ಬಿಳಿ ಮುಂಡಾಸು ಸುತ್ತಿ, ತಮ್ಮ ಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಹೊರಟರು.

“ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬಾರದೂಂತ... ಕೈಕಾಲು ಬಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಅನುಭವಿಸುವುದು...” ಹೆಂಡತಿ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ವಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೂಸಜ್ಜ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ...

‘ನೀನೇನೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಡ...’ ಎಂದು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಚಪ್ಪಲಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಮೆಟ್ಟಲಿಳಿದರು.

ಮೂಸಜ್ಜನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಾಯಿ ಪಾಗಾರದಿಂದ ದೊಪ್ಪನೆ ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ, ಒಮ್ಮೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಾವಲುಗಾರನಂತೆ ಅದು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಂಜೆ ಹೀಗೆ ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ಬೀದಿನಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ಧುತ್ತೆಂದು ಎದುರಾಗಿತ್ತು. ಮಧುಮೇಹ ರೋಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಮನೆಯಿಂದ ಕದ್ದುತಂದ ಮಾಲ್ಪುರಿಯನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾಯಿ ಅವರ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿದ್ದರು.

‘ಚು...ಚು..., ಹೊ... ಹೊ...’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ಬಿಸುಟರೂ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಲು ತೋರಿಸಿ ಬೆದರಿಸಿದರೂ ನಾಯಿ ಬೆನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಯಾವ ಪರಿಹಾರವೂ ಕಾಣದೆ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಲ್ಪುರಿಯನ್ನು ಅದರತ್ತ ಬಿಸುಟು ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಮಸೀದಿ ತಲುಪಿದಾಗ ಅವರು ಬೆವತು ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದರು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ನಾಯಿಯ ನಂಟು ಮೂಸಜ್ಜನಿಗೆ. ಅವರು ದಿನದ ಐದು ಸಲ ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಆವರ ಜೊತೆ ನಾಯಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಎಂದೂ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿದದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಮೂಸಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತು ಮೂಸಜ್ಜನ ಪೈಕಿಯವರು ತನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು.

ಪ್ರತಿ ಸಲ ಮಸೀದಿಯಿಂದ ಬಾಂಗ್ ಕೇಳಿದಾಗಲೂ ನಾಯಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮನೆಗೆ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂಸಜ್ಜ ಹೊರಡುವುದನ್ನೇ ಪಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಹೊರಟರೆಂದರೆ ಫಕ್ಕನೆ ಪಾಗಾರದಿಂದ ಜಿಗಿದು ಅವರನ್ನು ತಾನೇ ಮಸೀದಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂತೆ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ, ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಸೈನಿಕನಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಪ್ರತಿದಿನದ ವಾಡಿಕೆ. ಆದರೆ ಮೂಸಜ್ಜನ ನಾಯಿ ಎಂದೂ ಮಸೀದಿಯ ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಗೇಟಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ನಿಂತು, ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮೂಸಜ್ಜ ಹೊರಗೆ ಬರುವವರೆಗೂ ಕಾದು, ಮತ್ತೆ ಅವರು ಮನೆ ತಲುಪುವವರೆಗೂ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೂಸಜ್ಜನಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಎಪ್ಪತ್ತು ದಾಟಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬೇರೆ. ಬೆತ್ತ ಊರಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ನಡೆಯುವ ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಅನ್ನಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ, ಸೊಸೆ ದಿನಾ ಪಿರಿಪಿರಿ ಮಾಡುವುದು. ಅವರು ಬಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದುಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ಭಯ ಅವರಿಗೆ.

ಆದರೆ ಮೂಸಜ್ಜ ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನ ಮನುಷ್ಯ. ಮೇಸ್ತ್ರು ಆಗಿದ್ದವರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದವರು. ‘ಈಗ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ, ಸೊಸೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ’ ಎಂಬ

NT-643-5-Kannada-10-AT-VOL.2

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಸಂವೇದನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ **ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ** ಅವರು ಒಬ್ಬರು. ಗುಲಾಂ ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಬೀಫಾತುಮ್ಮ ದಂಪತಿಯರ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಇವರು ಮಂಗಳೂರಿನ ಕುಳಾಯಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ೦೫-೧೦-೧೯೬೦ರಂದು ಜನಿಸಿದರು.

ಕುಚ್ಚಿಕಾಡಿನ ಕಪ್ಪು ಹುಡುಗ, ಕದನಕುತೂಹಲ, ನನ್ನ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಥೆಗಳು ಇವರ ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳು. ರಂಗನೋ ಮಲೆಮಂಗನೋ, ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಯುಮುನಕ್ಕ ಎಂಬ ತುಳುಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೆರ್ನಾಲ್ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯನ್ ನೈಟ್ಸ್ ಕತೆಗಳು ಬ್ಯಾರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಕೃತ ವಾರ್ತಾಭಾರತಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅನುವಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂದ ಮನ್ನಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶ್ರೀ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ ಅವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿವೆ.

'ಮೂಸಜ್ಜ' ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ ಅವರ 'ಕದನಕುತೂಹಲ' ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

[redacted]

ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ

[redacted]

ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಚಿತ್ರ ರಚಿಸಿರಿ

[redacted]

ದಿನಚರಿ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಪತ್ರಿಕಾವಾರ್ತೆ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಕತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಎಂದು ಕೊನೆ

– ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ

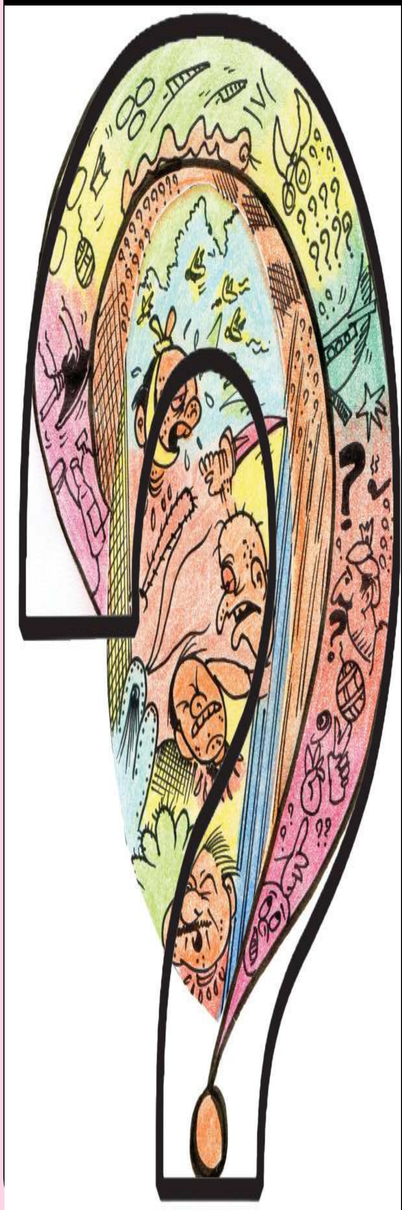

ಎಂದು ಕೊನೆ? – ಹಾ – ಎಂದು ಕೊನೆ?
ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದು ಕಳೆವ ಕೊಲೆ
ಹಬ್ಬಕೆ ತಾ ಬರದೇನು ಕೊನೆ?
ಈ ಕೊಳೆಕೊಬ್ಬಿಗೆ, ಈ ಬಗೆಮಬ್ಬಿಗೆ
ಎಂದು ಕೊನೆ? – ಓ – ಎಂದು ಕೊನೆ?

ಯುಗಯುಗದಿಂದಲು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದಲು
ನಗುವಿನೊಳೂ ಯಾತನೆಯೊಳಗೂ
ನರನೆದೆಯಾಳವನಳಲಿಪ ಅಳುಕಿದು;
'ಬರದೆ ಕೊನೆ? – ಇದ – ಕಿರದೆ ಕೊನೆ!'

ಎನಿಬರೊ ನರವರರೆದ್ದು ಬಂದು ಕಡೆ
ಕಡೆದರು ನರನೆದೆಯ;
ಹಾಲಾಹಲವೇ ಹರಿಯಿತು, ಮೊರೆಯಿತು;
ಬಾರದೇನೋ ಅಮೃತ – ಎಂದಿಗೂ –
ಬಾರದೇನೋ ಅಮೃತ?

ಮುಗಿಲಲಿ ಮೂಡಿದ ಒಲವಿನ ಕನಸು
ಮನಸಿಗಿಳಿಯದಲ್ಲ – ಇಳಿದರು –
ನನಸನಾಳದಲ್ಲ!
ಅರಿವಿಗು ಇರುವಿಗು ಇರುವೀ ಅಂತರ
ಕಳೆಯಲಾರದೇನೋ – ಎಂದಿಗು –
ಅಳಿಯಲಾರದೇನೋ!

ಎದೆಗು ಎದೆಗು ನಡುವಿದೆ ಹಿರಿಗಡಲು;
ಮುಟ್ಟಲಾರೆವೇನೋ – ಸೇತುವೆ –
ಕಟ್ಟಲಾರೆವೇನೋ!
ನಡುವಿನ ತೆರೆಗಳ ಮೊರೆಹವೆ ಮಾನವ
ಜೀವಗಾನವೇನೋ – ದೇವನ–
ದಿವ್ಯದಾನವೇನೋ!

[redacted]

ಕವಿಪರಿಚಯ

ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ **ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ**ರು ೧೮-೦೨-೧೯೧೮ರಂದು ರಾಮಪ್ಪ ಅಡಿಗ ಮತ್ತು ಗೌರಮ್ಮ ದಂಪತಿಯ ಸುಪುತ್ರನಾಗಿ 'ಮೊಗೇರು' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಡಿಗರು ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಜೀವನದ ಡಂಭಾಚಾರ, ವಿಕೃತಿ, ಬೀಭತ್ಸ, ಪೊಳ್ಳುತನ, ಆದರ್ಶದ ವೈಫಲ್ಯ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇವರು ಬರೆದ ಕವನಗಳು ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಚಿರಂತನವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುವಂತಹವು. ಭಾವತರಂಗ, ಕಟ್ಟುವೆವು ನಾವು, ನಡೆದುಬಂದ ದಾರಿ, ಚೆಂಡೆ ಮದ್ದಳೆ, ಭೂಮಿಗೀತ, ಬತ್ತಲಾರದ ಗಂಗೆ, ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮುಖ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಇವರ ಕವನಸಂಕಲನಗಳು. 'ನೆನಪಿನ ಗಣಿಯಿಂದ' ಅಡಿಗರ ಆತ್ಮಕಥನವಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ ಇವರ ವೈಚಾರಿಕ ಬರಹಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.

ಕುಮಾರನಾಶಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕಬೀರ್ ಸಮ್ಮಾನ್, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಇವರಿಗೆ ಸಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ 'ವರ್ಧಮಾನ' ಕವನಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಕೇಂದ್ರಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಪುತ್ಥಳಿ ಕೃತಿಗೆ ದೊರೆತ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅಡಿಗರ ಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ತೊಡಿಸಿದ ಹೊನ್ನಗರಿಗಳಾಗಿವೆ. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೫೧ನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯು ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿಗೆ ಸಂದ ಗೌರವವಾಗಿದೆ. ೧೯೯೨ ನವೆಂಬರ್ ೧೪ರಂದು ಇವರು ನಿಧನರಾದರು.

'ಎಂದು ಕೊನೆ' ಎಂಬ ಕವನವನ್ನು 'ಕಟ್ಟುವೆವು ನಾವು' ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

NT-643-6-Kannada-10-AT-VOL.2

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ಆಶಯ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಆಸ್ವಾದನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದ್ಯಭಾಗದ ಆಸ್ವಾದನ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ಓದುಗರ ಓಲೆ ಬರೆಯಿರಿ

[redacted]

ಪ್ರಾಸ ಗುರುತಿಸಿರಿ

[redacted]

ಕವಿತೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ

[redacted]

ಕಾಯ್ದ ಬೆನ್ನೀರ್ ಮನೆಸುಡದು

– ಪಂಪ

ಕಥಾ ಸಂದರ್ಭ

ಪಾಂಡವರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವನವಾಸವನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಿ ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ಸ್ಯದೇಶದ ರಾಜನಾದ ವಿರಾಟರಾಯನ ಮಗಳು ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಮಗನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಉಪಪ್ಲಾವ್ಯ ನಗರವನ್ನೂ ವಿರಾಟರಾಯನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಡವರು ಶತಾನಂದರೆಂಬ ಪುರೋಹಿತರ ಮೂಲಕ ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. “ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸೂಜಿಯೂರುವ ನೆಲವನ್ನೂ ಕೊಡಲಾರೆ. ಅವರು ಬೇಕಾದರೆ ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ” ಎಂದು ಕೌರವನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾಳ್ಮೆಯ ಸಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಧರ್ಮರಾಯನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಂಧಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ವಿನಂತಿ ಮೇರೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ದುರ್ಯೋಧನನು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ರಾಜಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ

[redacted]

[redacted]

ಕವಿಪರಿಚಯ

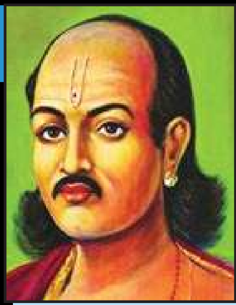

'ಪಸರಿಪ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಡೆಯನೊರ್ವನೆ ಸತ್ಕವಿ ಪಂಪನಾವಗಂ' ಎಂಬ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ **ಪಂಪ**ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇರು ಕವಿ. ಭೀಮಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಬ್ಬಣಬ್ಬೆ ದಂಪತಿಯ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಈತ ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೦೨ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ವೈದಿಕ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭೀಮಪಯ್ಯನ ಹಿರಿಯರು ಜೈನ ಮತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಪಂಪನು ಚಾಲುಕ್ಯದೊರೆ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಈತನನ್ನು 'ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಪನು 'ಆದಿಪುರಾಣಂ' ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ, 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ' ಎಂಬ ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆಯು ವಸ್ತುವಾಗಿರುವ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯವು 'ಪಂಪಭಾರತ' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಪನಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಗಳು ಲಭಿಸದ ಕಾರಣ ಇವನನ್ನು 'ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ' ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿತಾಗುಣಾರ್ಣವ, ಸರಸ್ವತೀಮಣಿಹಾರ, ಸಂಸಾರಸಾರೋದಯ - ಎಂಬಿವು ಈತನ ಬಿರುದುಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯಭಾಗವನ್ನು 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ' ಎಂಬ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದವಿಂಗಡಣೆ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ.

[redacted]

[redacted]

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

[redacted]

ಉತ್ತರಿಸಿರಿ

ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಸಾಲುಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ಅನ್ವಯಾನುಸಾರ ಓದಿ ಬರೆಯಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅನ್ವಯಾನುಸಾರ ಓದಿ ಬರೆಯಿರಿ.

[redacted]

ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ

ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳ ಆಶಯವನ್ನು ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉದಾ :

ಯುಷ್ಮತ್ಪದಪಾಂಸುಗಳಿಂದಾಂ ಪವಿತ್ರಗಾತ್ರನೆನಾದೆಂ : ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿಯಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು

- ಪಾಂಡವರೆ ಪೊಱಗಾಗೆ ನಿನಗೀ ಕುವಳಯಪತಿಯೆಂಬ ಪೆಂಪೊಡಂಬಡೆ ನೃಪತೀ
- ಲೋಕದೊಳಿನ್ನೆನ್ನ ದೊರೆಗೆ ಪಿರಿಯರುಮೊಳರೇ
- ಭಾಗಮನಾಸೆವಟ್ಟಳಿಪಿ ಬೇಱ್ಪುದು ನಿನ್ನಯಕಲ್ತವಿದ್ದೆ

ಸಂವಾದಿ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ

ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆರೆ ಎಳೆದ ಪದಗಳ ಸಂವಾದಿ ಪದಗಳನ್ನು 'ಕರುಣೆಯ ಬೆಳಕು' ಘಟಕದ ಪಾಠಗಳಿಂದ ಹುಡುಕಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ನಾವು ಒಮ್ಮೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದೆವು. ಆ ಸುಂದರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೇ ಪುಣ್ಯವಂತರು ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಮೈಸೂರಿನ ಅರಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವಾಗ ಕಾವಲು ಕಾಯುವವನು ನಮ್ಮನ್ನು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಮೃಗಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದೆವು. ಮೃಗಾಲಯವು ಎತ್ತರವಾದ ಸುತ್ತುಗೋಡೆಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೊಳಗೆ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಚಿರತೆ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ವಿಷಯುಕ್ತ ಹಾವುಗಳ ವಿಭಾಗವು ಬೇರೆಯೇ ಇತ್ತು. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು ನಾಶದಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ತನ್ನ ನಾಶಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಕಟುಸತ್ಯ ಅರಿವಾಯಿತು. ಮೃಗಾಲಯವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ಬಳಿಕ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ತಂಗಿದ್ದ ಹೋಟೆಲ್‌ಗೆ ಮರಳಿ ರೂಢಿಯಂತೆ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದೆವು.

ಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿರಿ

- 'ಸಾಮರಸ್ಯ, ಸಹನೆ, ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದ ಬದುಕು ಅರ್ಥಶೂನ್ಯ' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

"

NT-643-7-Kannada-10-AT-VOL.2

ಹೆಗ್ಗುರುತು

[redacted]

ಅಲಂಕಾರ ಗುರುತಿಸಿರಿ

[redacted]

ಛಂದಸ್ಸು

[redacted]

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ, ಚಂಪಕಮಾಲೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಲಮಾಲೆ ಎಂಬ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ

ಸ ಭ ರ ನ ಮ ಯ ಲ ಗು

ಪೆಸರೊಳ್|ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆ|ನಿನ್ನೆಗಂ|ನೆಲಸಿ|ತಾಂದುರ್ಯೋ|ಧನೋರ|ಸ್ಥಳಾ

ಇಲ್ಲಿ ಪದ್ಯದ ಒಂದು ಪಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕಿ ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಗಣ, ಭಗಣ, ರಗಣ, ನಗಣ, ಮಗಣ ಮತ್ತು ಯಗಣ ಎಂಬ ಆರು ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಬಳಿಕ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಉಳಿದ ಮೂರೂ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಗಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವರ್ಣವೃತ್ತವನ್ನು ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಚಂಪಕಮಾಲಾವೃತ್ತ

ನ ಜ ಭ ಜ ಜ ಜ ರ

ಬಗೆಯ|ದೆಸಾಮ|ಮಂಬಿಸು|ಟುಭೇದ|ಮನೊಲ್ಲ|ದುದಗ್ರ|ದಾನಮಂ।

ಪದ್ಯದ ಈ ಒಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನಗಣ, ಜಗಣ, ಭಗಣ, ಜಗಣ, ಜಗಣ, ಜಗಣ, ಮತ್ತು ರಗಣ ಎಂಬ ಏಳು ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಉಳಿದ ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇರೀತಿಯ ಗಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದ ವರ್ಣವೃತ್ತವನ್ನು ಚಂಪಕಮಾಲಾ ವೃತ್ತ ಎನ್ನುವರು.

ಉತ್ಪಲಮಾಲಾವೃತ್ತ

ಭ ರ ನ ಭ ಭ ರ ಲ ಗು

ನೀಡಿರ|ದಿಂದ್ರನೋ|ಲಗಕೆ|ಪೋಪುದು|ಮಾಗಳು|ಮಂತೆಪೋ|ಗಿಯುಂ

ಇದು ಪದ್ಯದ ಒಂದು ಪಾದ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಭಗಣ, ರಗಣ, ನಗಣ, ಭಗಣ, ಭಗಣ, ರಗಣ ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಬರುತ್ತವೆ. ಪದ್ಯದ ಉಳಿದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇರೀತಿಯ ಗಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವರ್ಣವೃತ್ತವನ್ನು ಉತ್ಪಲಮಾಲಾವೃತ್ತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

- ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕಿ ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.
- ಬರವೇ[illegible]ಂಬುದುಮಂಜನಾಚಲದವೋಲ್ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿ ಬರ್ಪ‍ಂಬುಜೋ
- ಕರಿಕಳಭ ಪ್ರಚಂಡ ಮೃಗರಾಜ ಕಿಶೋರ ಕಠೋರ ಘೋರ ಹೂಂ
- ಒಂದುಮೊಡಂಬಡುಂ ಪೊರೆಯುಮಿಲ್ಲವರ್ಗೆಂಬುದನೆಯ್ದೆ ನಂಬಿ ನಾ

ಕಂದ

ಕುವಳಯ|ಬಾಂಧವ|ನೆಸೆವನೆ ೧೨
ಕುವಳಯ|ಮಂ ಬೆಳ|ಗಿ ಕುವಳ|ಯಂ ಪೊ[illegible]|ಗೆಸೆಪಾಂ । ೨೦
ಡವರೆ ಪೊ|[illegible]ಗಾಗೆ| ನಿನಗೀ ೧೨
ಕುವಳಯ|ಪತಿಯೆಂ|ಬ ಪೆಂಪೊ|ಡಂಬಡೆ| ನೃಪತೀ ॥ ೨೦

‘ಕಂದ’ವು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಛಂದೋರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಒಂದನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಐದೈದು ಗಣಗಳಿವೆ.

- ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ ಗಣವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಮುನ್ನಿನ ನೆಲನಂ ಕುಡುನಮು
ಗೆನ್ನರ್ ದಾಯಿಗರೆಮೆನ್ನರಂತಲ್ತಿಂತ ।
ಲ್ತೆನ್ನರ್ ಕರುಣಿಸಿ ದಯೆಯಿಂ
ದಿನ್ನಿತ್ತುದೆ ಸಾಲ್ಗುಮೆಂಬರೆಂಬುದನೆಂಬರ್ ॥

ಅರ್ಥಕೋಶ

ಅಂ

ಅಂಕ - ಮಡಿಲು
ಅಂಗರಕ್ಷಕ - ಮೈಗಾವಲಿನವ
ಅಂಚಲ - ಅಂಚು, ಸೆರಗು
ಅಂಜನ - ಕಪ್ಪು, ಕಾಡಿಗೆ
ಅಂಜನಾಚಲ - ಅಂಜನವೆಂಬ ಪರ್ವತ
ಅಂಬರ - ಆಕಾಶ
ಅಂಬರಂಬರಂ - ಆಕಾಶದವರೆಗೆ
ಅಂಬುಜ - ತಾವರೆ
ಅಂಬುಜೋದರ - ತಾವರೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವವನು (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ)
ಅಂತರ - ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಅಂತರಿಸದೆ - ಮರೆಮಾಚದೆ, ಮುಚ್ಚಿಡದೆ
ಅಂತಃಕರಣ - ಮನಸ್ಸು

ಅ

ಅಖಿಳ - ಸಮಸ್ತ, ಸಂಪೂರ್ಣ, ಎಲ್ಲ
ಅಗುಂದಲೆ - ಹೆಚ್ಚು, ಅತಿಶಯ
ಅರ್ಘ್ಯ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯರಿಗೂ ಕೈ ತೊಳೆಯಲು ಕೊಡುವ ನೀರು
ಅಡಕು - ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಪೇರಿಸು, ರಾಶಿಹಾಕು
ಅಡಚಣೆ - ಅಡ್ಡಿ, ತೊಂದರೆ
ಅಡಪೂರ್ - ಅಸರೆ
ಅಡ್ಡಣಿಗೆ - ಊಟದ ತಟ್ಟೆ
ಅಡಿ - ಪಾದ, ಪಾದದ ಸುತ್ತಳತೆ
ಅಣುಗ - ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ
ಅಣ್ಮು - ಪರಾಕ್ರಮ
ಅಧಮ - ಕೆಟ್ಟ, ಹೀನ
ಅಧರ - ತುಟಿ
ಅಧ್ವರ ಹಯ - ಯಜ್ಞಾಶ್ವ, ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಕುದುರೆ
ಅತಿಕ್ರಮಿಸು - ಮೀರು
ಅನಲ - ಬೆಂಕಿ
ಅನಂತ - ಕೊನೆ ಇಲ್ಲದವ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ)
ಅನಕ - ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅನಿತರಲ್ಲಿ - ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅನುಕೂಲೆ - ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವವಳು, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವವಳು, ಅನುಸರಿಸುವವಳು
ಅನುಗೊಳಿಸು - ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು
ಅನ್ನೆಗಂ - ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅಪರಸಮಯ - ಅನುಚಿತವಾದ ಕಾಲ, ಅಶುಭ ಸಮಯ
ಅಪ್ಪರೇ - ಆಗುತ್ತಾರೆಯೇ
ಅಪಾತ್ರ - ಅಯೋಗ್ಯ
ಅಪ್ಪುದಂ - ಆಗುವುದನ್ನು
ಅಪ್ರತಿಭ - ದಿಕ್ಕು ತೋಚದ, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡ
ಅಭಿಮುಖ - ಎದುರು
ಅಮೃತರಾಗಿ - ಸಾವು ಗೆದ್ದವರಾಗಿ, ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ
ಅಮಲ - ನಿರ್ಮಲ, ಕೊಳೆಯಿಲ್ಲದ
ಅಯ - ಶುಭಕರವಾದ ವಿಧಿ
ಅರವಟಿಗೆ - ಬಾಯಾರಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀರು ಕೊಡುವ ಮನೆ.
ಅರಾತಿ - ವೈರಿ
ಅರಿವು - ಜ್ಞಾನ
ಅರೆ - ಕಲ್ಲು
ಅಲ್ಲಳ್ - ಅಲ್ಲ (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ)
ಅಲೆಮಾರಿ - ಅಲೆಯುವುದೇ ಶೀಲವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು
ಅವನಿ - ಭೂಮಿ

[redacted]

[redacted]

ಕಳವೆ	– ಭತ್ತ
ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ	– ಕರುಳ ಬಳ್ಳಿ
ಕಾದಂಬಿನಿ	– ಮುಗಿಲುಗಳ ಸಾಲು
ಕಾರುಣ್ಯ	– ದಯೆ
ಕಾಲಪುರುಷ	– ಕಾಲವೆಂಬ ಪುರುಷ, ಮರಣದೇವತೆ
ಕಾಳಕೂಟ	– ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಹಾವಿಷ
ಕೀೞ್ಮಾಡು	– ಕೀಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು, ಕೆಳಗೆ ಹಾಕು, ಕಡೆಗಣಿಸು
ಕು	– ಭೂಮಿ
ಕುಂಟೆ	– ವ್ಯವಸಾಯದ ಒಂದು ಉಪಕರಣ
ಕುಡು	– ಕೊಡು
ಕುಡುವಿನಂ	– ಕೊಡುವುದು, ಕೊಡಲು
ಕುತುಪಕಾಲ	– ಯಜ್ಞ, ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲ, ಅಪರಾಹ್ನ
ಕುತ್ಸಿತ	– ಕೆಟ್ಟ, ಹೀನ, ದೂಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ
ಕುವಲಯ	– ಭೂಮಂಡಲ, ಕನ್ನೈದಿಲೆ
ಕುವಲಯಬಾಂಧವ	– ನೈದಿಲೆಯ ಬಂಧು-ಚಂದ್ರ, ರಾಜ
ಕುಳಿ	– ಕೊಂಡ
ಕೂಳ್ಕುದಿ	– ಅನ್ನ ಕುದಿಯುವಂತೆ ಕುದಿ, ಒಳಗೊಳಗೇ ಕುದಿಯುವಿಕೆ, ತಳಮಳ
ಕೆಮ್ಮಗೆ	– ಸುಮ್ಮನೆ
ಕೆಲ	– ಬದಿ, ಪಕ್ಕ
ಕೆಳದಿ	– ಗೆಳತಿ
ಕೇಲಿ	– ಆಟ, ಕ್ರೀಡೆ
ಕೈವಾರಿಸು	– ಹೊಗಳು
ಕೊಬ್ಬು	– ಸೊಕ್ಕು, ಗರ್ವ
ಕೊಳ್	– ವ್ಯಾಪಿಸು, ಸುರಿಯು
ಕೋಲು	– ಬಾಣ
ಕ್ರೋಧ	– ಸಿಟ್ಟು

ಖ

ಖಂಡ	– ಮೂಳೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾಂಸ, ಚೂರು
ಖಂಡನೆ	– ತಪ್ಪೆಂದು ಸಾಧಿಸು
ಖಗ	– ಪಕ್ಷಿ, ಆಕಾಶಗಾಮಿ
ಖಿರ್ದಿ ಪುಸ್ತಕ	– ಆಯವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುವ ಪುಸ್ತಕ
ಖೇದ	– ದುಃಖ

ಗ

ಗಂಜಳ	– ಗೋಮೂತ್ರ, ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆ, ದುರ್ವಾಸನೆ
ಗದ್ಯಾಣ	– ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ
ಗಡಚಿಕ್ಕು	– ಕಿವಿಗೆ ಬಡಿಯುವ ಸ್ವರ
ಗರುಡಿ	– ಗರಡಿ, ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ, ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ, ಜಟ್ಟಿಕಾಳಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳ.
ಗಸ್ತು	– ಪಹರೆ, ಕಾವಲು
ಗಾತ್ರ	– ದೇಹ
ಗಾತ್ರನೆನ್	– ದೇಹದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ
ಗಾರುಡಿಗ	– ಹಾವು ಹಿಡಿಯುವ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತವನು, ವಿಷವಿಳಿಸುವವ
ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆ	– ಚಕ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತು
ಗುಡಾಜ್ಯ	– ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ
ಗುಡಾರ	– ಸೈನಿಕರು ಮೊದಲಾದವರು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ವಸತಿ, ಬಿಡಾರ, ಡೇರೆ
ಗುಪಿತ	– ಗುಟ್ಟು, ಗುಪ್ತ, ರಹಸ್ಯ
ಗೇಯ	– ಹಾಡು, ಹಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ

ಗೋಳುಗುಟ್ಟಿಸು - ಗೋಳಾಡಿಸು, ದುಃಖಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು

ಘ

ಘನ - ಮೋಡ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಘನವಿಪಿನ - ದಟ್ಟ ಅಡವಿ, ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ
ಘಟ - ಕೊಡ, ಕೊಡಪಾನ
ಘಾತಿಸು - ಗಾಯಮಾಡು
ಘಾಸಿ - ದಣಿವು, ಹಿಂಸೆ, ನೋವು
ಘೋಷಣೆ - ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಜಯಕಾರ ಮಾಡುವಿಕೆ
ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ - ಮೂಗು

ಚ

ಚಕೋರ - ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನೇ ಸೇವಿಸಿ ಬದುಕುವುದೆಂದು ನಂಬಲಾದ ಪಕ್ಷಿ
ಚಪ್ಪಡಿ - ಹಾಸುಗಲ್ಲು, ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಕಲ್ಲು
ಚರಣ - ಪಾದ
ಚರಣದುಂಗುಟದಿಂದ ಶಿರಪರಿಯಂತ- ಕಾಲ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ತಲೆಯ ವರೆಗೆ
ಚರಣಾಬ್ಜ - ಪಾದಗಳೆಂಬ ತಾವರೆ (ಅಡಿದಾವರೆ)
ಚಲ್ಲವತ್ತರು - ಮೋಸಗಾರರು, ವಂಚಕರು, ಠಕ್ಕರು, ನಂಬಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವವರು
ಚಿಂತಾಮಣಿ - ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡುವ ರತ್ನ
ಚಿತ್ತಜ - ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು (ಮನ್ಮಥ)
ಚಿತ್ತಜಯ್ಯ - ಮನ್ಮಥನ ತಂದೆ (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ)
ಚಿತಾವಣೆ - ಇತರರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ, ಪ್ರಚೋದನೆ
ಚಿಲ್ಲರೆ - ಸಣ್ಣ, ಅಲ್ಪವಾದ
ಚೇಗು - ನಷ್ಟ, ಕೇಡು
ಚೋದಿಸು - ಪ್ರಚೋದಿಸು

ಛ

ಛಂದ - ಛಂದಸ್ಸು
ಛತ್ರ - ಧರ್ಮಶಾಲೆ

ಜ

ಜಟಿಲಜಡಕು - ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡುದು, ಸಿಕ್ಕಾದುದು.
ಜಟ್ಟಿಗ - ಶೂರ, ವೀರ
ಜತನ - ಜಾಗ್ರತೆ, ಜೋಪಾನ
ಜಸ - ಯಶ, ಕೀರ್ತಿ
ಜಾಲ - ಸಮಸ್ಯೆ, ಬಲೆ
ಜಿಹ್ವೆ - ನಾಲಿಗೆ
ಜೀರ್ಣವಸ್ತ್ರ - ಶಿಥಿಲವಾದ ಬಟ್ಟೆ
ಜೀವಸತ್ವ - ಶರೀರದ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಆಹಾರಾಂಶ
ಜೈವಿಕ - ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಜೋಡು - ಸಮ, ಸಾಮ್ಯ

ಡ

ಡೋಲಾಯಮಾನ - ಚಂಚಲ

ತ

ತಕಲಿ - ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಒಂದು ಉಪಕರಣ
ತಟ - ದಡ
ತಟಿನಿ - ನದಿ
ತಡಿಕೆ - ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟಿ
ತಣಿಗೆ - ತಟ್ಟೆ
ತದ್ದಿನ - ಆ ದಿನ

[redacted]

ಧನುಶರಾಳಿ - ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹ

ನ

ನನ್ನಿ - ಸತ್ಯ
ನನೆಯಂಬು - ಪುಷ್ಪಬಾಣ
ನಯ - ನೀತಿ, ರೀತಿ
ನರ - ಅರ್ಜುನ, ಮನುಷ್ಯ
ನಭ - ಆಕಾಶ
ನರಪ್ರಾಣಿ - ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿ
ನವೋದನ - ಹೊಸ ಅನ್ನ
ನಾರಿಕೇಳ - ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ
ನಿರ್ಝರ - ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಹರಿಯುವ ಝರಿ
ನಿತ್ಯಸತ್ಯ - ಶಾಶ್ವತ, ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳಿಲ್ಲದುದು
ನಿಯತಿ - ನಿಯಮ, ವಿಧಿ
ನಿಯುಕ್ತಿ - ಹುದ್ದೆ, ಅಧಿಕಾರ, ನೇಮಕ
ನಿ[illegible]ಸು - ಸ್ಥಾಪಿಸು, ನೆಲೆಗೊಳಿಸು
ನಿ[illegible]ಪಂತು - ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹಾಗೆ
ನಿರ್ವಾಣ - ಮೋಕ್ಷ, ಕೈವಲ್ಯ
ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ - ಯಾವ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸದೆ ಸಮಭಾವದಿಂದ ಇರುವಿಕೆ, ಸಮದೃಷ್ಟಿ
ನೀರವ - ನಿಶ್ಶಬ್ದ, ಮೌನ
ನೀರುಣಿಸು - ನೀರುಕುಡಿಸು
ನೀಳ್ದು - ಎತ್ತರವಾಗಿ, ಉದ್ದವಾಗಿ
ನುಡಿಗೊಳ್ಳದಿರ್ - ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ, ಮಾತನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ
ನೂಲತೋಡಾಗು - ನೂಲಿನ ಎಳೆಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
ನೆಗ[illegible] - ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ
ನೆರವು - ಸಹಾಯ
ನೆರೆ - ಹೆಚ್ಚು, ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನೇಮ - ವ್ರತ, ಅನುಮತಿ

ನೊರೆಹಾಲು - ಆಗತಾನೇ ಹಿಂಡಿದ ಹಾಲು

ಪ

ಪಂಜ - ಸಿಂಹ ಬೆಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಗುರು ಸಹಿತವಾದ ಅಂಗಾಲು
ಪಚ್ಚೆ - ಒಂದು ಸುಗಂಧ ಸಸ್ಯ, ಹಸಿರು
ಪಡಿಯರ - ಸೇವಕ, ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವ
ಪಡೆಮಾತು - ಸುದ್ದಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾತು, ಕೀರ್ತಿ
ಪಡಿನುಡಿ - ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ
ಪದ - ಪಾದ
ಪಯೋದಧಿ - ಹಾಲು ಮತ್ತು ಮೊಸರು
ಪರಂಧಾಮ - ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನೆಲೆ, ಸ್ವರ್ಗ, ವೈಕುಂಠ
ಪರಭಾರೆ - ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿ, ವಸ್ತು ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು, ವಹಿಸಿಕೊಡುವುದು.
ಪರಮ - ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಪರಾಙ್ಮುಖ - ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದ, ವಿಮುಖ
ಪರಿಚರ್ಯೆ - ಸೇವೆ, ಪೂಜೆ, ಉಪಚಾರ
ಪರಿಯಂತ - ತನಕ
ಪರಿವೆ - ಗೊಡವೆ, ಗಮನ
ಪರೆ - ಹಬ್ಬು, ವ್ಯಾಪಿಸು
ಪಸರಿಸು - ವ್ಯಾಪಿಸು, ಹರಡು
ಪಸುರ್ - ಹಸುರು
ಪಳ್ವಿರ್ - ತಂಗು, ನಿವಸಿತನಂತೆ ನೆಲಸು
ಪಳ್ವಳ್ಕೆ - ತಂಗಲು, ವಾಸಿಸಲು, ನಿವಸಿತರಿಗೆ ನೆಲೆಸಲು

ಪಾಂಸು - ಧೂಳು
ಪಾಗಾರ - ಸುತ್ತುಗೋಡೆ, ಪ್ರಾಕಾರ
ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರ - ಭೌತಿಕವಾದ ದೇಹ, ಕಳೇಬರ
ಪಾರ್ - ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
ಪಾರ್ದು - ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ
ಪಾರಂಪರಿಕ - ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ
ಪಾಸುಂಪೊಕ್ಕುಂಪರೆದು - ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, (ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅಡ್ಡಕ್ಕೂ)
ಪಿಂಡ - ತೀರಿಹೋದ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಅನ್ನದ ಉಂಡೆ.
ಪಿಂತಿರಿಸಿ - ಹಿಂದೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಪಿರಿಯರುಂ - ಹಿರಿಯರೂ
ಪುದು (ಪುದುಪು) - ಹೊಂದಿಕೆ, ಸೇರುವಿಕೆ
ಪುದುವಲ್ಲಳ್ - ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವವಳಲ್ಲ
ಪೀಠಾಗ್ರ - ಸಿಂಹಾಸನದ ತುದಿ, ಮೇಲ್ಭಾಗ
ಪುಸಲಾಯಿಸು - ಸವಿಮಾತುಗಳಿಂದ ಮನ ಒಲಿಸು
ಪೂರಕ - ಧಾನ್ಯ ತುಂಬುವ ಚೀಲ
ಪೆಂಡಿರ್ - ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಹೆಂಡತಿಯರು
ಪೆಂಪು - ಕೀರ್ತಿ, ಹಿರಿಮೆ
ಪೆರತು - ಬೇರೆ
ಪೊದ್ದಲೀಯೆ - ಹೊಂದಲು ಬಿಡೆನು, ಪಡೆಯಲು ಬಿಡೆನು
ಪೊಡಮಡು - ನಮಸ್ಕರಿಸು
ಪೊಡೆವಟ್ಟು - ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಪೊರಡು - ಹೊರಡು
ಪೊರೆ - ಸಂಬಂಧ, ರಕ್ಷಣೆ
ಪೋದವರನ್ - ಹೋದವರನ್ನು
ಪ್ರಳಯ - ನಾಶ
ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ - ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ತೋರಿಸುವುದು
ಪ್ರೇರಣೆ - ಮುನ್ನುಗ್ಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಪ್ರಚೋದನೆ
ಪೈತೃಕ - ಪಿತೃವಿಗೆ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧ, ತಿಥಿ

ಫ

ಫರ್ಲಾಂಗ್ - ಅಳತೆಯ ಒಂದು ಮಾನ (201.164 ಮೀಟರ್)

ಬ

ಬಂಡು - ಜೇನು, ಮಧು
ಬಂಜೆ - ಬರಡು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯದವಳು
ಬಗೆ - ರೀತಿ, ಮನಸ್ಸು
ಬತೇರಿ - ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ತೋಪು ಇಡುವ ದಿನ್ನೆ
ಬಟ್ಟೆ - ದಾರಿ
ಬಟ್ಟೆಯಿನೆ - ದಾರಿಯಿಂದ
ಬರಂ - ವರೆಗೆ
ಬರವು - ಆಗಮನ, ಬರುವಿಕೆ
ಬಲ್ಗಂಬ - ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಕಂಬ
ಬಲಿಯು - ಬೆಳೆಯು, ಭದ್ರವಾಗು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗು
ಬಸುರು - ಹೊಟ್ಟೆ
ಬಹಿಷ್ಕಾರ - ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯುಂದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಾತಿ, ದೇಶ, ಸಮಾಜ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವುದು, ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು.
ಬೞಿಯಟ್ಟು - ದೂತನ ಮೂಲಕ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸು, ಕರೆ ಕಳುಹಿಸು

ಬಳಲಿಸು - ಆಯಾಸಪಡಿಸು
ಬಾಡ - ಗ್ರಾಮ, ಹಳ್ಳಿ
ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯಂ - ಹೊರಟುಹೋಗಿ
ಬಿಡದಿ - ಅತಿಥಿಗಳ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆಂದು ತೆರವು ಮಾಡಿದ ಮನೆ, ಬಿಡಾರ
ಬಿತ್ತರ - ವಿಸ್ತಾರ
ಬಿನ್ನಣ - ಚಮತ್ಕಾರ, ನೈಪುಣ್ಯ
ಬಿಸವಂದ - ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸೋಜಿಗ, ಅಚ್ಚರಿ
ಬೆಡಗು - ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೊಬಗು
ಬೆದರು - ಹೆದರು
ಬೆಲೆಯಾಳು(ಳ್) - ಸೇವಕ
ಬೆಸುಗೆ - ಜೋಡಣೆ, ಒಂದಾಗುವಿಕೆ
ಬೆಳ್ಳ - ದಡ್ಡ, ಪೆದ್ದ, ಏನೂ ಅರಿಯದವನು
ಬೇಳ್ಪುದು - ಬೇಡುವುದು
ಬುರುಜು - ಕೋಟೆಯ ಪ್ರಾಕಾರದ ಮೇಲೂ ಗೋಪುರದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಟ್ಟುವ ವರ್ತುಲಾಕಾರದ ಕಟ್ಟಡ, ಗುಮ್ಮಟ
ಬೆಸನ - ಕೆಲಸ, ಕಾರ್ಯ
ಬೆಸಗೊಂಡೊಡೆ - ಕೇಳಿದಾಗ
ಬೆಸಸಲ್ - ಹೇಳಲು
ಬೆಸಸು - ಹೇಳು
ಬೆನ್ನೀರ್ - ಬಿಸಿಯಾದ ನೀರು

ಭ

ಭಾಗ - ರಾಜ್ಯಭಾಗ, ಭೂಭಾಗ
ಭಾರ್ಗವ - ಪರಶುರಾಮ
ಭಿಕ್ಷು - ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ
ಭುವನ - ಜಗತ್ತು, ಪ್ರಪಂಚ
ಭೂರಿನೇತ್ರ - ಅನೇಕ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು (ಇಂದ್ರ)

ಮ

ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧ - ವಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವನು
ಮಂದಾಗ್ನಿ - ಹೆಚ್ಚು ಉರಿಯಿಲ್ಲದ ಬೆಂಕಿ
ಮಂದಾಸನ - ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಇಡುವ ಮರ ಅಥವಾ ಲೋಹದ ತಟ್ಟೆ
ಮಕುಟಧಾರಣ - ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
ಮಗುಳ್ದಂ - ಪುನಃ
ಮಡಿವಂತ - ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು, ಆಚಾರವಂತ
ಮದಿರೆ - ಅಮಲೇರಿಸುವ ಪೇಯ, ಮದ್ಯ
ಮಧು - ಜೇನು
ಮಧುಮೇಹ - ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿಲೆ
ಮಥಿಸು - ಕಡೆಯು
ಮನಂಗೊಳ್ - ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆ, ಆಕರ್ಷಿಸು
ಮನಕತ - ಮನಸ್ತಾಪ
ಮನ್ನಣೆ - ಗೌರವ
ಮನೆವಾರ್ತೆ - ತನ್ನ ಸಂಸಾರ, ಮನೆಗೆಲಸ, ಮನೆಯ ಸುದ್ದಿ
ಮರುಗ - ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸುವಾಸನೆಯ ವನಸ್ಪತಿ, ಪುದೀನ
ಮಳೆಬಿಲ್ಲು - ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
ಮಾಟಗಾರ - ಇಂದ್ರಜಾಲ ವಿದ್ಯೆ ಬಲ್ಲವ
ಮಾಣಿಕ್ಯ - ಕೆಂಪು ಹರಳು, ನವರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಮಾನವೀಯ - ಮನುಷ್ಯತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಮಾನಸರ್ - ಮನುಷ್ಯರು

[redacted]

ವಿಧಿಸು - ಆಜ್ಞಾಪಿಸು, ಆದೇಶಿಸು, ನಿಯಮಿಸು
ವಿಪ್ರ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ವಿಪಿನ - ಕಾಡು
ವಿಭ್ರಮೆ - ಭ್ರಾಂತಿ, ತಬ್ಬಿಬ್ಬು
ವಿಭೂತಿ ಪುರುಷ - ಮಹಾಪುರುಷ, ಮಹಿಮಾಶಾಲಿ
ವಿಷಮ - ದುಃಖಕರವಾದ
ವೀಚಿ - ಸಣ್ಣ ಅಲೆ, ತರಂಗ
ವೈವಾಹ - ವಿವಾಹ
ವ್ಯಾಕುಳ - ಚಿಂತೆ
ವ್ಯಾಧ - ಬೇಡ, ಬಯದ
ವ್ರೀಹಿ - ಭತ್ತ, ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ

ಶ

ಶರ್ಕರ - ಸಕ್ಕರೆ
ಶಕುನ - ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳ ಸೂಚನೆ
ಶಶ - ಮೊಲ
ಶಶಿ - ಚಂದ್ರ
ಶಾಕ - ತರಕಾರಿ
ಶಾಲಿ - ಭತ್ತ
ಶಾಲ್ಯನ್ನ - ಅಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ, ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಭತ್ತ
ಶ್ರಾದ್ಧ - ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ
ಶೌರ್ಯಮದಾಡಂಬರ - ಶೌರ್ಯದ ಮದದ ಉಬ್ಬರ

ಷ

ಸಂಗ - ಸಹವಾಸ, ಸ್ನೇಹ
ಸಂದ - ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ಸಂತಾಪ - ದುಃಖ
ಸಂದಿಗ್ಧ - ಜಟಿಲವಾದ
ಸಕುತ್ಸಿತ - ಕೆಡದ, ಹಾಳಾಗದ
ಸಗ್ಗ - ಸ್ವರ್ಗ
ಸಜ್ಜನ - ಕುಲವಧು, ಕುಲನಾರಿ, ಪತಿವ್ರತೆ, ಹೆಂಡತಿ
ಸಜ್ಜೆ - ಹಾಸಿಗೆ, ಮಂಚ, ಶಯ್ಯಾ
ಸಟೆ - ಸುಳ್ಳು, ಮೋಸ
ಸತ್ಪಾತ್ರ - ಯೋಗ್ಯನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ
ಸದ್ವಸ್ತು - ಸುವಸ್ತು
ಸದ್ವಂಶ - ಉತ್ತಮ ವಂಶ
ಸಮಗ್ರ - ಸಂಪೂರ್ಣ, ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಸರ - ದನಿ, ಸ್ವರ
ಸರಸಿ - ಕೊಳ
ಸಲಿಲ - ನೀರು
ಸಲೆ - ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಅತಿಯಾಗಿ
ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ - ದೊಡ್ಡಪತ್ರೆ, ಒಂದು ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯ
ಸಿಂಗಿ - ವಿಷಜಂತು, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಘೋರವಾದ ವಿಷ
ಸಿಂಚಿಸು - ಚಿಮುಕಿಸು
ಸಿಡಿಲ್ - ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗು, ಕನಲು
ಸಿಡಿಲ್ದು - ಕನಲಿ, ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ
ಸಿಂಧುತನೂಜ - ನದಿಯ ಮಗ, ಗಂಗೆಯ ಮಗ (ಭೀಷ್ಮ)
ಸಿಗ್ಗು - ನಾಚಿಕೆ
ಸೀಗುರಿ - ಚಾಮರ
ಸೀಮಿತ - ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ
ಸುಜನತೆ - ಸದ್ಗುಣ, ಸೌಜನ್ಯ
ಸುರನದಿ - ದೇವನದಿ, ಗಂಗೆ
ಸುರನದಿಯ ಜನಕ - ಗಂಗೆಯ ತಂದೆ (ವಿಷ್ಣು)
ಸುರೆ - ಮದ್ಯ, ಕಳ್ಳು
ಸುಸ್ತಿ - ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿ
ಸೂತ್ರ - ನಿಯಮ, ನಿಬಂಧನೆ, ನೂಲು, ಹಗ್ಗ
ಸೂಸು - ಚಿಮುಕಿಸು, ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸು, ಚೆಲ್ಲು, ಎರಚು

[redacted]